

Wij bespraken daarop het nut van den wetenschappelijken naam te kennen, waar de Hollandsche benaming, in de verschillende provinciën, zoo weinig overeenkomt.

Wij gingen nu samen wat botaniseeren en uit alles bleek, dat mijn leidsman geen alledaagsch liefhebber was, want hij wist mij heel wat van de plant en hare verrichtingen te vertellen, en kende behalve den latijnschen naam ook den plaatselijken. 't Was een goedkoope privaatles!

O, wat werd ik hartelijk uitgelachen, dat ik „bang” was voor insecten en ik hoorde, wat mij reeds meer was gezegd: dat ik mij daardoor een rijk veld voor onderzoeking afsloot. Maar opeens bedacht ik, dat ik niet gekomen was voor natuurstudie, en dat de trein waarschijnlijk niet zou wachten, tot wij eene complete verzameling hadden. Och ja, die was al lang weg! Gauw getelegrafeerd, dat ik de trein had gemist. Nu, dat kan gemakkelijk gebeuren, als men maar twee uur tijd heeft om over te stappen! Dan maar van den nood een deugd gemaakt, en weer aan het zoeken. Tot troost kwam mijn „leermeester” even later naar mij toe met een boterbloempje. „Een bijzonderheid die in mijn herbarium ontbreekt,” zeide hij, „maar die ik u wil geven op onze humulus-kernismaking.” Het bloempje had zeven blaadjes, een daarvan was ingeplant onder den kelk. „Bij den *Ranunculus polyanthemum*, komt het vaak voor, dat er meer dan 5 kroonblaadjes zijn, maar toch nooit op deze wijze gerangschikt.”

Ik geef u hierbij de afbeelding (deze is niet voor reproductie geschikt. H.); het kroonblaadje, dat onder den kelk zat, afzonderlijk, juist zooals ik het in mijn herbarium heb. Het aantal meeldraden is talrijk; ze zijn op den bloembodem ingeplant. Ook het honiggroefje mankeert niet. Ik weet niet meer, of de naam mij genoemd is, maar in dat geval heb ik hem vergeten. Ik kon de plant dus verder niet indeelen.

Wij zochten ieder nog een mooi ongeschonden blad van de hop, toen opeens de oude heer met een gerimpeld hoofd iets stond te verzinnen. „U zult me vreeselijk dom vinden, maar ik kan nu waarlijk niet op den latijnschen naam van hennep komen.

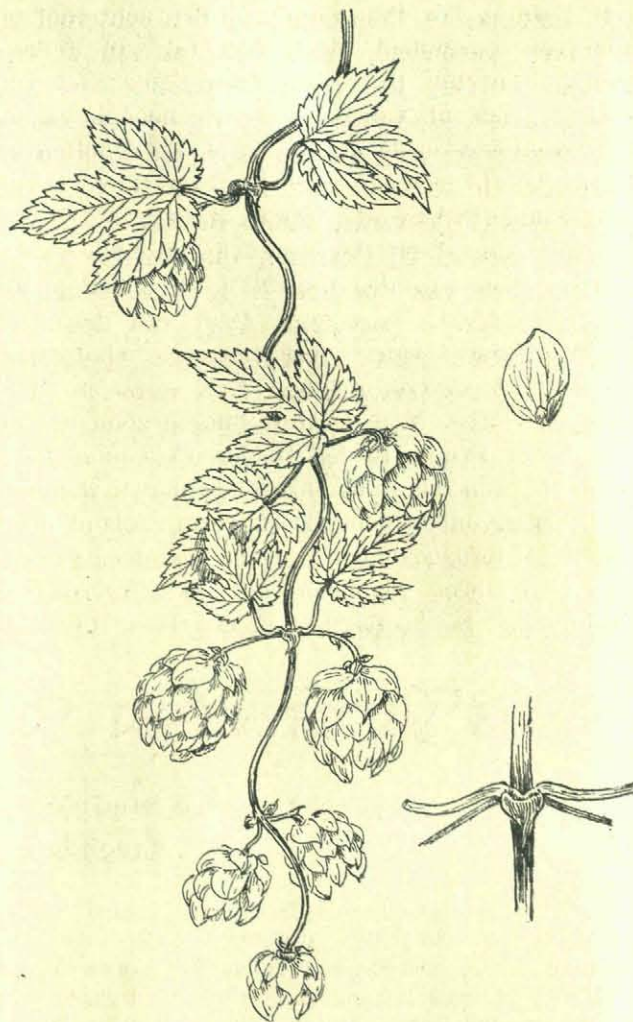
„Wel,” zeide ik met een wijs gezicht, blij, dat hij nu eens iets niet wist, „hennep heet.... Och kom, hoe heet het ook weer?” En waarlijk, nu was ik het ook kwijt! Wij stonden samen te verzinnen, en vertelden elkaar telkens, dat het toch „al te gek” was, dat het ons „op den tong brandde” en dat het toch zoo gemakkelijk was. Mijn „leermeester” was half-boos op zichzelf, dat zoo iets eenvoudigs hem niet in wilde vallen en misschien ook op mij, omdat ik hem dat vergeten woord niet kon zeggen. Wij raakten er hoe langer verder af, en toen de trein voorkwam, martelde het ons nog. Ik stond juist gereed om in te stappen, toen ik bijna van schrik achterover viel, door een harden schreeuw in mijn oor „*Cannabis sativa*.” Het was den ouden heer juist op dat oogenblik ingevallen; en ieder zal wel bij onderzinking weten, dat als we lang op iets hebben verzonnen, dat wij moeten weten, er een soort van rust over ons komt, als we het eindelijk hebben gevonden.

Wij lachten beiden om mijn schrik. „Juist, juist,” zeide ik, „hoe is het mogelijk, dat wij het vergeten hebben.”

„Vergeet het maar niet weer. Zult u mijn *Ranunculus* bewaren?”

„Zeker.” De conducteur maande tot instappen, meer kon ik dus niet zeggen.

„Is dat niet professor....?” vroeg eene medereizigster. Ik wist het waarlijk niet, wij hadden vergeten, ons aan elkander voor te stellen. Ik wensch ieder zulk een leidsman

Teekening van Joh. Jacobs te Helmond.

Hop met vruchten (*Humulus Lupulus*). (Rechts een stengelknoop en vruchtblad).

toe, ook al kan hij zich op een oogenblik niet herinneren, dat hennep *Cannabis sativa* heet. Ik heb er o.a. door gewonnen: *Scabiosa columbaria*, *Knautia arv.* *Coronilla vulgare*, e.a. een goede oogst dus, als ik er bij reken wat ik zelf reeds had gevonden, o. a. *Gnaphalium silv.*; *Turritis glabra* (bijna uitgebloeid), een *Orobanché*, ik meen *Orobanché Picridis*, maar het exemplaar was te zeer beschadigd, evenals de voedsterplant, om het met juistheid te kunnen aangeven; *Malva vulgaris* enz.

Rotterdam.

H. K.

Verslag omtrent voor Nederland nieuwe planten, gevonden in 1899.

Bij voortdurend blijkt mij, dat niet alleen door de samenwerking van velen tal van nieuwe vindplaatsen bekend worden, doch tevens, dat zodoende voor

ons land nieuwe planten gevonden worden, waarvan het mij niet dan aangenaam kan zijn, telken jare een verslag uit te brengen.

In 1899 is het aantal gevonden nieuwe indigenen vrij groot geweest. Niet alleen heb ik te vermelden de reeds in de *Levende Natuur* besproken *Petasites albus* Gaertn. (door den heer C. A. Backer, te Kuilenburg, gevonden op den huize „Wickenburg” te Schalkwijk) en *Gagea spathacea* Schult. (door den heer J. B. Bernink, te Denekamp, op den achterhof bij Singraven gevonden), doch ook tal van andere. Eerstens ontving ik *Sinapis Cheiranthus* Koch van twee plaatsen, nl. van het vroeger genoemde kanaal bij Deventer van de heeren E. J. H. Scholten en H. W. Peteri, doch ook van den heer R. v. d. Tol, te Winsum (Fr.), verder *Bifora radians* M. B. van hetzelfde kanaal bij Deventer, van dezelfde heeren en bovendien van den heer E. J. H. Scholten, uit Usselo; *Melilotus parviflora* Desf. van den heer H. W. Peteri, van bovengenoemde vindplaats, alsook *Trifolium resupinatum* L. b. *major* en *Vicia grandiflora* Scop. Van de Umbelliferen zond mij de heer L. de Bruijn, te den Helder, *Crithmum maritimum* L., een plant in onze oude flora's wel vermeld, als gevonden door Boerhave in Zeeland, doch later niet teruggevonden, nu echter door bovengenoemden heer gevonden aan de zeevering te Huisduinen. De heeren P. van den Burg, te Laag-

Soeren, en A. v. d. Briel, te Amsterdam, vonden een nieuwweling, nl. *Digitalis lutea* L. tusschen Dieren en Laag-Soeren, en de heer H. A. v. Roessel, te Valkenswaard, vond op de oude vestingwerken te Maastricht *Veronica urticifolia* Jacq. Nog vond de heer W. C. van Embden, te Utrecht, *Galium ochroleucum* Wolff, een bastaard van *G. Mollugo* en *G. verum* te Scheveningen tusschen de stamouders, en eindelijk vond de heer J. B. Bernink, te Denekamp, reeds in 1898 verscheiden exemplaren van *Rudbeckia hirta* L.

Onze flora is dus in dit jaar door de bovenopgegeven vondsten verrijkt met een aantal nieuwe planten. Wel zijn sommige, o. a. die te Deventer, op een pothoofdterrein gevonden, dus is het niet zeker, of zij stand zullen houden, maar ook zijn andere gevonden, die waarschijnlijk reeds lang indigeeen geweest zijn, doch voortdurend over het hoofd zijn gezien. Ik meen, dat wij dus over de vermeerdering van het aantal plantensoorten in 1899 zeer tevreden kunnen zijn. Mochten de verzamelingen, die ik van de medewerkers in dit najaar ontvang, nog nieuwe soorten bevatten, dan zal daarover nader mededeeling worden gedaan.

H. HEUKELS.

Verslag omtrent nieuwe vindplaatsen van in Nederland zeldzame planten, gevonden gedurende 1899.

Al ben ik nog niet in staat geweest, de planten, welke mij dit najaar door mijne medewerkers gezonden zijn, behoorlijk na te zien, zoo acht ik het toch gewenscht, nu reeds in de *Levende Natuur* een lijst bekend te maken van de nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten, welke mij in het voorjaar en den zomer van 1899 zijn toegezonden. Deze lijst kan dan na kennismaking met den inhoud van de zendingen gedroogde planten later gecompleteerd worden.

Ik acht het het meest gewenscht, eerst te vermelden een reeks van vondsten, gedaan op een paar pothoofdterreinen. In de eerste plaats dan noem ik het terrein aan het kanaal bij de fabriek van den Heer van der Lande, te Deventer, dat reeds in het vorig verslag ook is vermeld en dat voortdurend is onderzocht door de Heeren H. W. Peteri (P) en E. J. H. Scholten (S). Daar zijn als bijzondere vondsten, behalve de reeds in het verslag omtrent nieuwe indigenen vermelde, te noemen: *Erysimum orientale* R. Br. (S), *E. repandum* L. (S. P), *Lepidium perfoliatum* (S), *Lepidium Draba* L. (P), *Camelina microcarpa* Andr. (P, S), *Hesperis bicuspidata* Willd. (P), *Orlaya grandiflora* Hoffm. (S), *Vicia lutea* L. (S, P), *Vicia narbonensis* L. (S) en b. *serratifolia* (P. Westerhof), *Lathyrus Aphaca* L. (S), *L. sativus* L. (S), *L. montanus* Bernh. (P), *Cicer arietinum* L. (S) en *Stachys annua* L. (S).

Ten tweede het terrein achter den molen van den Heer Reijnders buiten de Veenepoort te Kampen, onderzocht door den Heer J. Boldingh. Hij vond daar dit jaar o. a. *Erysimum repandum* L., *Sisymbrium Columnae* L., *S. paniculatum* Jacq., *Lepidium perfoliatum* L., *Malva rotundifolia*

L., *Stachys annua* L., *Sideritis montana* L., *Plantago arenaria* W. K en *Ambrosia artemisiaefolia* L.

Van de verder te noemen planten zijn ook eenige op pothoofdterreinen gevonden o. a. bij Rotterdam en Valkenswaard, andere daarentegen zijn vrij zeker als blijvend inlandsche te beschouwen. Achter de namen der planten en de vindplaatsen noem ik den naam van de vindster of den vinder.

Ik noemde dan *Equisetum sylvaticum* L. in de Lutte bij Oldenzaal (J. B. Bernink, Denekamp), *Lycopodium Selago* L., achter Laag Soeren (P. v. d. Burg), *Tulipa sylvestris* L., zeer talrijk op roggeakkers te Leende (H. A. v. Roessel, Valkenswaard), *Juncus filiformis* L., in de Lutte bij Oldenzaal (J. B. Bernink, Denekamp), *Crocus vernus* All., op een paar plaatsen te Breda in weilanden veel (Mej. Th. W. van Schermbeek), *Orchis militaris* L., *Orchis fusca* Jacq., *Ophrys muscifera* Huds., *Platanthera montana* Rchb. fil., alle uit de omstreken van Valkenburg (H. A. v. Roessel, Valkenswaard), *Neottia Nidus avis* L. van Hengelo (O.) (T. ten Hoopen), *Ceratophyllum demersum* L., bij Utrecht (W. C. v. Embden), *Amarantus retroflexus* L., onder een graanmolen te Valkenswaard (H. A. v. Roessel), *Gypsophila paniculata* L., op het kerkhof te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Stellaria media* Dill., met groene bloembladen, op grasgrond te Utrecht (W. C. v. Embden), *Caltha palustris* L. met rudimentaire meeldraden (J. C. Ceton te Alfen aan den Rijn), *Helleborus viridis* L., op eenige plaatsen aan den Lekdijk onder Lekkerkerk (J. J. Schep te Willige-Langerak), *Corydalis lutea* D. C. bij Valken-

burg (H. A. v. Roessel te Valkenswaard), *Barbarea praecox* R. Br. te Driebergen (A. H. Blaauw te Elst), *B. arcuata* Rchb. te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Cardamine amara* L, langs een stroomend beekje bij Oldenzaal (J. B. Bernink, Denekamp) en veel bij Zwijndrecht (F. J. D. Risch, Rotterdam), *Sisymbrium pannonicum* Jacq. te Rotterdam (F. D. J. Risch) en in de duinen te Overveen (H. H. Zeijlstra en P. A. v. Genderen Stort te Amsterdam), *S. Loeselii* L. en *S. Columnae* L, te Rotterdam (F. D. J. Risch) *Erysimum hieracifolium* L. in het Oosterhoutsche bosch (A. H. Blaauw, Elst), *E. orientale* R. Br. te Rotterdam (F. D. J. Risch en H. v. d. Linden), op Rozenburg (G. P. Moerman) en in een tuin te Wollega (L. T. v. d. Zweep), *Diplotaxis viminea* D. C. op een korenlaadplaats te Amsterdam (A. v. Goor), *Draba muralis* L, op het kerkhof te Rotterdam (F. D. J. Risch), op zandgrond aldaar (H. v. d. Linden) en te Leerdam (v. Wijngen), *Camelina microcarpa* Andrzej, te Rotterdam (F. D. J. Risch), *Lepidium Draba* L, tusschen steenen van een kade langs de rivier bij Rijswijk (G.) (B. J. van Wagenveld), ook te Rotterdam vrij veel (F. D. J. Risch) en te Bleiswijk (J. A. v. d. Berg), *L. perfoliatum* L. en *L. virginicum* L. op een ruigte aan de Schie te Rotterdam (F. D. J. Risch), *Neslea paniculata* Desn. in een tuin te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Bunias orientalis* L, op den molenberg te Asten (H. A. v. Roessel, Valkenswaard), *Malva rotundifolia* L. te Rotterdam (F. D. J. Risch), *Althaea hirsuta* L. in een moestuin te Katendrecht (F. D. J. Risch, Rotterdam), *Geranium sanguineum* L, op een plaats in het gras bij Rotterdam (H. v. d. Linden) *Erodium moschatum* L'Herit, bij het station Overveen (H. H. Zeijlstra en P. H. v. Genderen Stort te Amsterdam), *Polygala comosa* Schk, aan een heuvelhelling bij Oud-Valkenburg (Th. Weevers, Amsterdam), *Sanicula europaea* L, in de Lutte bij Oldenzaal (J. B. Bernink, Denekamp), *Oenanthe peucedanifolia* Poll, vrij veel in uiterwaarden te Rotterdam (F. D. J. Risch), *Selinum Carvifolia* L. te Berg en Dal bij Nijmegen (J. v. d. Bargen te Laag Soeren), *Caucalis daucoides* L, bij Rotterdam (H. v. d. Linden), *Targenia latifolia* Hoffm, te Rotterdam (H. v. d. Linden) en in een moestuin te Uitgeest (M. Kramer), *Torilis helvetica* Gmel. aan een dijk van Puttershoek naar 's-Graven-deel (P. A. van Gent, Cillaarshoek), *Myrrhis odorata* Scop. te

Beek bij Nijmegen (F. J. Bevoort, Berg en Dal), *Potentilla inclinata* Vill. var. *virescens* Boiss. aan het station Weesp (A. v. Goor, Amsterdam), *P. pilosa* Willd. op den molenberg te Asten (H. A. v. Roessel, Valkenswaard), *Prunus petraea* Tausch, vrij veel in heggen te Valkenswaard (H. A. v. Roessel), *Tetragonolobus siliquosus* Rth. op een vroegere buitenplaats te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Coronilla scorpioides* Koch. in een tuin te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Lathyrus Aphaca* L, langs de Zuid-Willemsvaart bij Helmond (P. C. v. Stappen bij Valkenswaard (H. A. v. Roessel) en bij Noordwijkerhout (C. A. H. Taminian), *Vaccinium macrocarpon* Ait, tot dusverre alleen van Terschelling, Vlieland en Texel bekend, nu ook vrij talrijk in een duinvalei bij den Helder (L. de Bruijn), *Lysimachia nemorum* L, in de Lutte bij Oldenzaal (J. B. Bernink, Denekamp), *Solanum rostratum* Duval, in een tuin bij Rotterdam (H. v. d. Linden), *Verbascum phoeniceum* L, tot dusverre alleen bij Sandpoort en Hoog Keppel gevonden, nu ook op braakland bij Bussum (v. d. Werff, Amsterdam), *Salvia verticillata* L, aan den haven bij Arnhem (H. W. Peteri, Deventer), *Lamium maculatum* L, met een witte streep op de bladen, welke vorm zeer zeldzaam is, te Rotterdam (H. v. d. Linden), *Orobanche coerulea* Vill, op de Scheveningsche duinen op een paar plaatsen vrij veel en bij Noordwijk (L. de Bruijn, Helder), *Gentiana Cruciana* L, van Scheveningen tot Katwijk vrij veel in de duinen, soms veel o. a. bij den Wassenaarschen slag (A. H. Blaauw, Elst), *Campanula glomerata* L, in het Oosterhoutsche bosch (A. H. Blaauw, Elst), *Campanula latifolia* L, in het park Merwesteijn te Dordrecht (K. Dekker), *Ambrosia artemisiaefolia* L, bij een kippenhok op Rozenburg (G. P. Moerman) en op een vroegere mestvaalt te Stolwijk (H. A. Westbroek en J. Slingerland), *Anthemis ruthenica* M. B. bij Rotterdam (F. D. J. Risch), *Centaurea solstitialis* L, op een spoorwegterrein bij Rotterdam (F. D. J. Risch), *Lappa intermedia* Lge, onder een heg bij Buiksloot (A. v. Goor, Amsterdam), *Leontodon hispidus* L, bij Valkenburg (H. A. v. Roessel, Valkenswaard), *Tragopogon orientalis* L, langs het Eindhovens Kanaal bij Valkenswaard (H. A. v. Roessel) en *Crepis virens* Vill. b. *diffusa* bij Utrecht (W. C. v. Embden).

ZIE Blz 279.

H. HEUKELS.

Vragen en Korte Mededeelingen.

RECTIFICATIE.

In mijn opstel over lijsters in het vorig nummer schreef ik, dat op de daarbij behoorende plaat drie zanglijsters zijn afgebeeld. Ik had destijds alleen de zwarte, ongekleurde plaat voor me liggen en kwam door deze onder den indruk, dat inderdaad drie zanglijsters bedoeld waren. Nu ik evenwel de gekleurde plaat in No. 8 heb gevonden zie ik, dat ik mij vergist heb. Links bovenaan zit een kramsvogel, daaronder een zanglijster. De sukkel rechts, die zich verstrikt heeft, is ook een kramsvogel.

Verder staat op bl. 193, 1e kolom, 12e regel van onderen: „hoogst zelden dwaalt zij naar Dresden af;“ de intelligente lezer wel begrepen hebben, dat dit een schrijffout is en niet Dresden, maar *Europa* bedoeld wordt.

SNOUCKAERT.

Vogelbescherming.

Van de Nederlandsche Vereeniging tot bescherming van Vogels ontvingen wij weder twee vlugschriften. Het eerste is een brief aan onze jongens en meisjes, zoo aardig van opzet, zoo duidelijk, eenvoudig en tegelijk klemmend van betoog, dat het niet uitblijven kan, of tenminste sommige der lezers en lezeresjes worden voor de zaak der vogelbescherming gewonnen. Wij hebben zelden een innemender en doelmatiger strijdschrift gezien, en raden de Vereeniging in gemoede aan, den brief in groot aantal op de Nederlandsche scholen te doen verspreiden. Ieder onderwijzer zal gaarne daartoe medewerken.

De andere brochure is meer weidsch van opzet en draagt een niet te miskennen revolutionair karakter. De schrijver heeft het voorzien op de Nederlandsche wet tot bescherming van diersoorten, nuttig voor landbouw en houteelt, en trekt er duchtig tegen te velde, terwijl hij telkens gelegenheid vindt, om aan te toonen hoe baatzuchtig, kortzichtig en verwaand „de mensch“ eigenlijk is. Ook zal deze voor zijn straf eenmaal rondloopen op een aarde waar heelemaal niets meer is, geen dier of geen plant, tenzij hij binnen niet al te lang tijdsverloop een betere vogelwet samenstelt. Het geschrift bevat eenige aardige ornithologische bijzonderheden en een waardeering van het werk van Von Berlepsch,